

Kako spriječiti komplikacije kod hirurškog bolesnika koji dobiva opioidnu analgeziju

Maja Šoštarič
Medical faculty, University of Ljubljana
University Medical Centre Ljubljana

Univerza v Ljubljani

BANJA LUKA, TUZLA
28.-29.11.2019

univerzitetni
klinični center ljubljana
University Medical Centre Ljubljana

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Sprečavanje bola

- Kombinacija različnih analgetika
- Različiti mehanizmi delovanja
- Manje doze
- Manje nepoželjnih delovanja

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

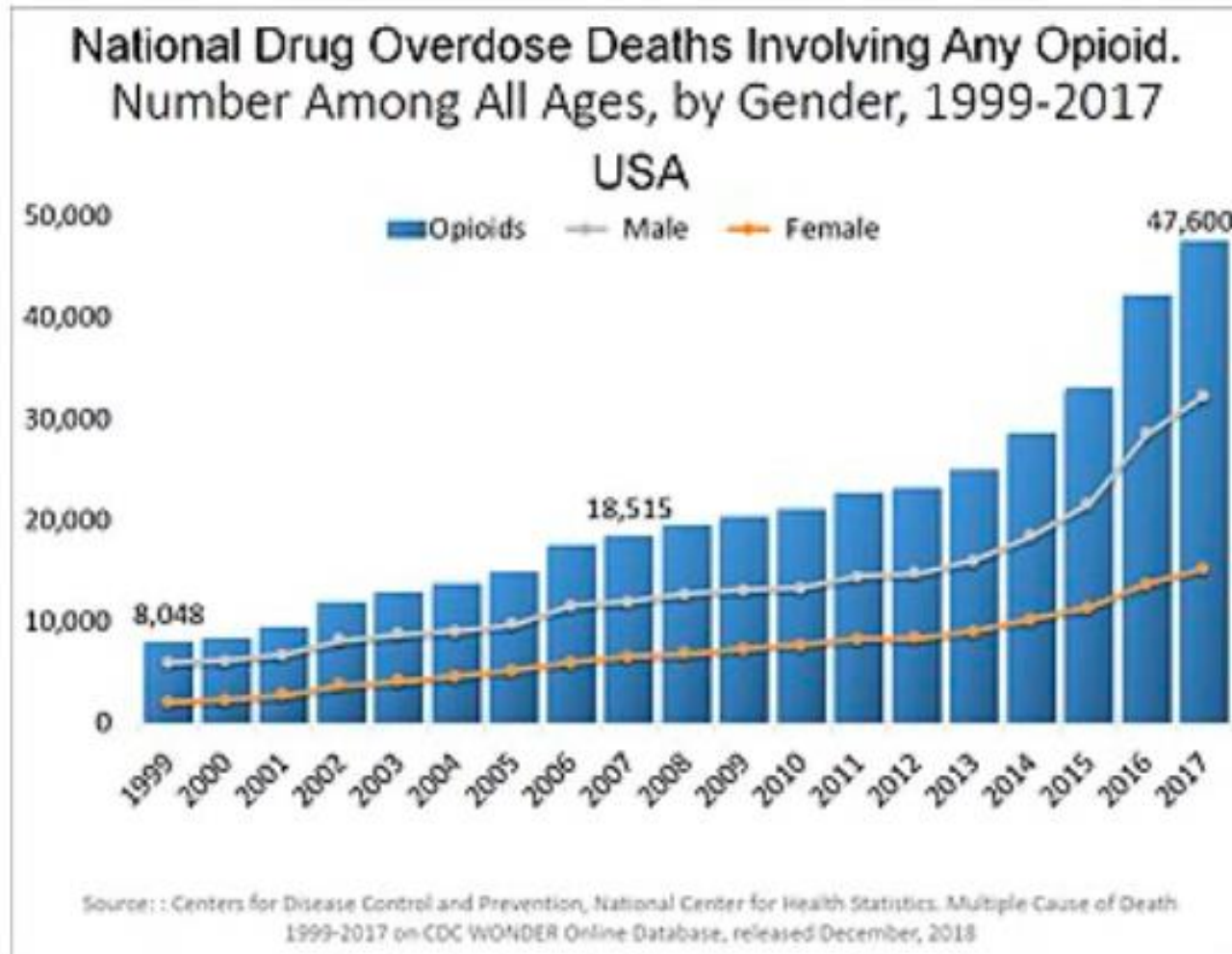
Najčešće upotrebljeni analgetici

- Opioidni - morfij, fentanil, piritramid, tramadol
- Periferni - metamizol, diklofenak, ketoprofen
- Lokalni anestetik - bupivacaine, ropivacaine

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

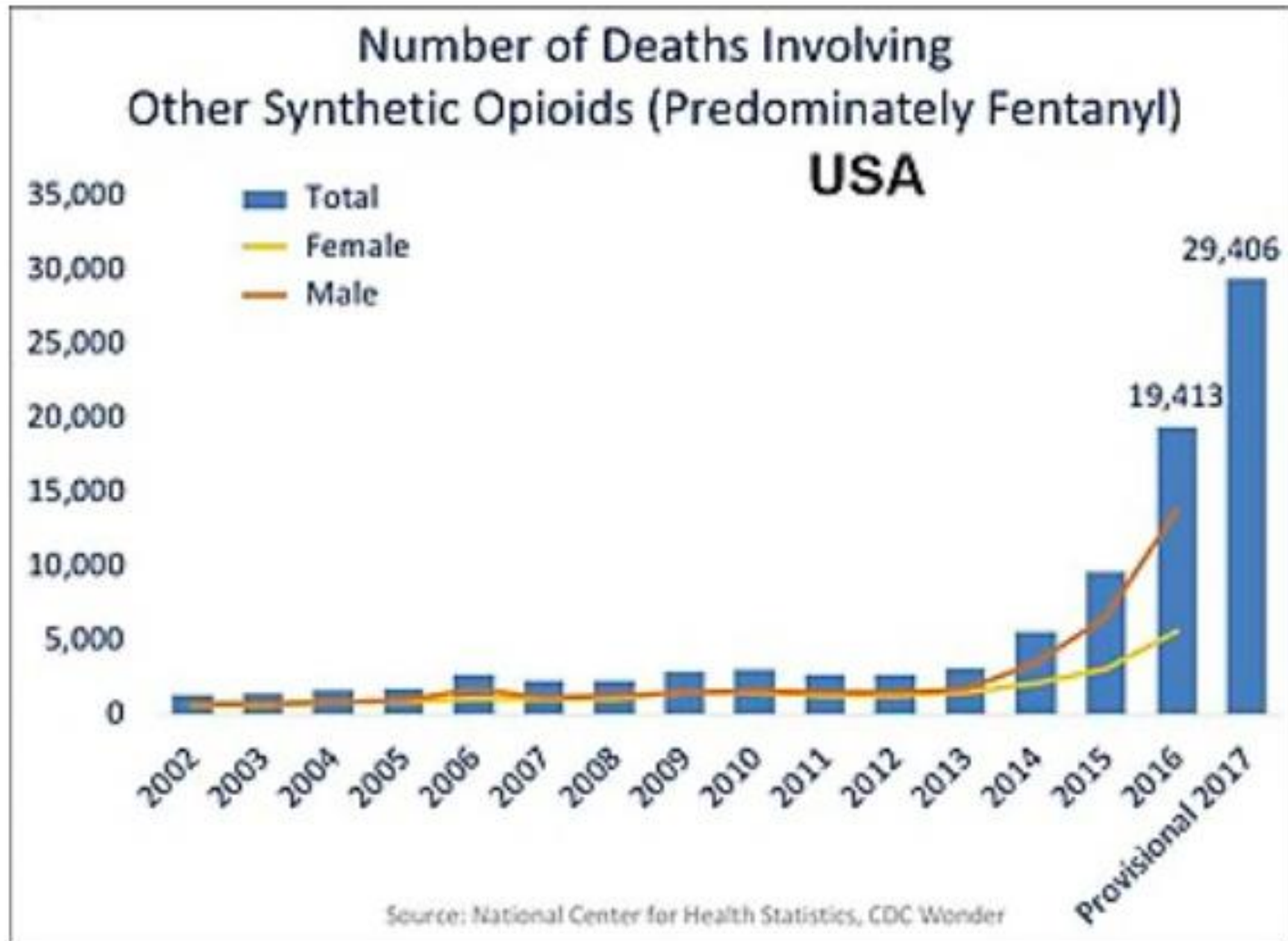
Strengthening Capacities for Higher Education of Pain Medicine in Western Balkan countries - HEPMP

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Strengthening Capacities for Higher Education of Pain Medicine in Western Balkan countries - HEPMP

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Utjecaj bola na zdravlje bolesnika

Nadziran bol:

- lakše ovladljiv
- manje analgetika in neželjenih delovanja

Ublaživanje pooperativne boli:

- i.v. aplikacija analgetika – delovanje nastupi odmah
- dodatna pažljivost in oprez
- pojedinačne doze – iznenadna visoka koncentracija
- infuzijska aplikacija: stalna doza, duži period

Osobine opioida

- Za umjerenu i jaku bol
- Česta kombinacija s perifernim analgeticima
- Imaju trenutačan početak delovanja
- Deluju neposredno na centar za disanje

OPREZ : starost, PCA lečenje boli, smanjena bubrežna, jetrna, pljučna, srčana funkcija, istovremena upotreba sedativa, i.v. doza morfija > 1mg

Načini vnosa opioidov

- U pojedinačnim dozama
- Preko sistema za precizno doziranje
- Preko PCA pumpi

KA2-CBHE-IP (2017 – 2019) / 001 – 001

Prednosti intravenske opioidne analgezije PCA

- konstantan nivo analgetika u krvi bez oscilacija
- Kad se pojavi bol bolesnik može sam sebi dodati jednokratnu unapred određenu dozu leka
- Skrati se vreme od tad kad bolesnik oseti bol do trenutka kad dobije analgetik u venu
- Bolom je lakše vladati
- Upotreba analgetika je manja
- Manja je i mogućnost neželjenih pojava i komplikacija

Za bolesnika je najvažniji psihički momenat

- Ublaživanje bola ne ovisi od MS, njenog rada in vremena
- Bolesniku je potrebno objasniti in naučiti ga rukovati s pumpom
- Bolesnik preko pumpe sa dodatnim dozama reguliše jačinu bola u podnošljivim granicama
- Da zna realno oceniti jačinu svog bola
- Pumpa je unapred programirana, sigurna, bolesnik ne može predozirati lek

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Kad?

- Bol je potrebno lečiti unapred!
- Kad je bol prisutan
- Pre no što se bol razvije
- Pravovremeno pripremljena in aplicirana analgetična infuzija

Komplikacije i.v. opioidne analgezije

- Pospanost
- Mučnina, povraćanje
- Snižen krvni pritisak
- Zatvor
- Depresija disanja
- Mogućnost nastanka tolerancije, ovisnosti

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Pospanost

- Posledica smanjenog djelovanja CŽS
- Na početku lečenja bola, povećanje jednokratne doze
- Delovanje opioida sorazmerno sa dozom
- Produbljivanje pospanosti vodi do depresije disanja

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Ljestvica za ocenu pospanosti

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Strengthening Capacities for Higher Education of Pain Medicine in Western Balkan countries – HEPMP

Ljestvica za ocenu pospanosti	Opseg sedacije Bolesnik:	Opis in ocena
0 – bez	Potpuno budan, priseben	- bolesnik je sposoban v celosti sarađivati u oporavku
1 - umerena	Povremeneo pospan, lako se probudi	- bolnik se oseća pospan s teškim kapcima - frekvencija disanja ispod 10 udisaja/min - može v celoti sarađivati kod oporavka
2 – izražena	Često pospan, lako se probudi ali zaspi za vreme razgovora	- bolesnik ne može u celoti odgovarati na pitanja jer u međuvremenu zaspi - ne može sarađivati u procesima oporavka npr. kod vežbi za disanje, razgibavanja - disanje plitko, frekvencija pod 10 / min - zenice sužene na 2-3 mm
3 – jaka	Somnolentan, teško se probudi, minimalno odzivan ali neodzivan na buđenje	- plitko disanje sa pauzama, frekvencija pod 10 udisaja / min - zenice maksimalno sužene
S - spavanje	spavanje, Bolesnika je lako probuditi, normalno	- plitko disanje sa pauzama, frekvencija pod 10 udisaja / min - zenice maksimalno sužene

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

Postupci MS

Znaci sedacije stepena 2 :

- Smanjimo dozu opioida ili zaustavimo protok infuzije
- Dodamo kisik
- Obavestimo lekara in MS koja se brine za ublažavanje bola
- Ocenjujemo stepen sedacije svakih 15 minuta
- Motiviramo bolesnika da dublje diše

Depresija disanja

Znaci

1. Frekvencija disanja
 2. Dubina disanja
 3. Ritam disanja
 4. Zasićenost krvi z O₂
- Manja od 8 udisaja/min
 - Plitko / duboko
 - Nejednakomerno, apnoične pauze
 - 85% do 90%

Postupci ZN za sprečavanje komplikacija intravenske opioidne analgezije

Pratiti funkciju disanja:

- meriti frekvenciju disanja
- ocenjivati dubino, ritam disanja
- pratiti zasićenost krvi s kisikom

Prvi sat po početku infuzije svakih 15 min, nato

Svakih 1-2 sata u prva 24 sata

Dalji nadzor svakih 4 sata

OPREZ 2. i 3. DAN!

Snižen krvni pritisak

- Česta posledica delovanja opioidnih analgetika
- Sistolični pritisak snižen za >20% uobičajene bolesnikove vrednosti krvnega pritiska
- Snižen pod 90 mmHg

SNIŽEN KRVNI PRITISAK NIJE INDIKACIJA ZA UKIDANJE TERAPIJE ZA LEČENJE BOLA!!

POSTUPCI:

- Obvestimo lekara
- Smanjimo dozu
- Povećamo infuzijski protok tekućine
- Lekovi za povećavanje krvnog pritiska

Mučnina / povraćanje

- Česta pojava pri upotrebi opioida
- Antiemetiki
- Udoban položaj
- Smetajući faktori

Tolerancija na opioide

Očekivana kod opioida – posle 24 sata do
jedne sedmice

Tolerancija

- Privikavanje organizma na lek i dozu
- Smanjeno analgetično delovanje – veća doza

**DOZU OPIOIDA SMANJIVATI
POSTEPENO!**

Apstinencijska reakcija povezanost s tolerancijom

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Ovisnost: fizička

Simptomi:

- Povećana osjetljivost za bol
- Želja po opioidima
- Razdraženost
- Umor
- Strah
- Slabost
- Stomačne kolike

Znaci:

- Groznica
- Povraćanje
- Raširene zenice
- Znojenje
- Visok krvni pritisak
- Povišena TT
- Razdražljivost
- Ubrzano kucanje srca

Ovisnost: psihička

Euforično delovanje opioda

- Zloupotreba droga
- Neustavljiva želja
- Nenadzorovana upotreba
- Stalna upotreba

- OPIOIDNI ANALGETIKI SO JOŠ UVJEK JEFTINI I VRLO SU DOBRI ZA LEČENJE POOPERATIVNOG BOLA
- POTREBNO JE VODITI RAČUNA O SVIM MOGUĆIM NEPOŽELJNIM DELOVANJIMA LEKA

Zaključak

Delotvorno ublaživanje boli – izazov

Dobra analgezija:

zadovoljan bolesnik

bolji rezultat lečenja

brži oporavak

kraće vreme hospitalizacije

Ublažavanje bola - oduzeti bol in poboljšati kvalitet života,
pravovremno prepoznati komplikacije i poduzeti odgovarajuće mere

Project number: 585927-EPP-1-2017-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP (2017 – 3109 / 001 – 001)

"This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein"

Strengthening Capacities for Higher Education of Pain Medicine in Western Balkan countries - HEPMP

HVALA NA
PAŽNJI!!